

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

УХВАЛЕНО

Рішенням вченої ради
Харківського національного
економічного університету
імені Семе́на Кузне́ця
від 16.05.2025 р. протокол № 7

ВВЕДЕНО В ДІЮ

Наказом ректора Харківського
національного економічного університету
імені Семе́на Кузне́ця
від 16.05.2025 р. № 160

Володимир ПОНОМАРЕНКО

**ОСВІТНЬО-НАУКОВА ПРОГРАМА
«ПІДПРИЄМНИЦТВО ТА ТОРГІВЛЯ»**

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Третій (освітньо-науковий)

СТУПІНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Доктор філософії

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ

D Бізнес, адміністрування та право

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ

D7 Торгівля

Харків, 2025

ПРЕАМБУЛА

Склад робочої групи освітньо-наукової програми
«Підприємництво та торгівля»

Салун Марина Миколаївна, завідувачка кафедри підприємництва, торгівлі і туристичного бізнесу, доктор економічних наук, професор, гарант освітньо-наукової програми «Підприємництво та торгівля».

Литвиненко Аліна Олександрівна, доцент кафедри підприємництва, торгівлі і туристичного бізнесу.

Чупир Олена Миколаївна, професор кафедри підприємництва, торгівлі і туристичного бізнесу, доктор економічних наук, професор.

Заславська Євгенія Володимирівна здобувач вищої освіти.

Панаєтов Григорій Костянтинович, директор Харківського регіонального фонду підтримки підприємництва.

Розглянуто на засіданні кафедри підприємництва, торгівлі і туристичного бізнесу, протокол № 18 від 30.04.2025 року.

Розглянуто вченою радою навчально-наукового інституту економіки і права, протокол № 10 від 2.05.2025 року.

Освітньо-наукову програму оновлено на підставі:

1. Законодавчих та нормативних актів:

Національної рамки кваліфікацій, затвердженої Постановою Кабінету Міністрів України № 1341 від 23.11.2011 р. (із змінами відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України № 519 від 26.06.2020 р.);

Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах), затвердженого постановою КМУ від 23 березня 2016 р. № 261 (в редакції постанови КМУ від 19 травня 2023 р. № 502) (із змінами).

Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затверджений Постановою КМУ №44 від 12 січня 2022 р. (із змінами);

2. Стандарт вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня, ступінь доктора філософії, галузі знань 07 Управління та адміністрування зі спеціальності 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність, затверджено і введено в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 20.07.2022 р. № 645.

3. Порядок підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії у Харківському національному економічному університеті імені Семена Кузнеця (нова редакція);

4. Положення про організацію освітнього процесу у ХНЕУ ім. С. Кузнеця;

5. Положення про освітню програму ХНЕУ ім. С. Кузнеця;

6. Аналізу ринку праці, з урахуванням регіонального контексту.

7. Вивчення вітчизняного та зарубіжного досвіду.

8. Пропозицій роботодавців.

9. Рекомендації після процедур акредитації освітньої програми Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти, протокол № 11 (61) від 28 червня 2024 року.

Рецензії-відгуки зовнішніх стейкхолдерів (додаються)

І. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА

Рівень вищої освіти	Третій (освітньо-науковий) рівень
Ступінь, що присвоюється	Доктор філософії
Галузь знань	D Бізнес, адміністрування та право
Спеціальність	D7 Торгівля
Освітня програма	Підприємництво та торгівля / Business, trade and exchange activities
Форми здобуття освіти, обсяг освітньої програми в кредитах ЄКТС та терміни навчання	очна (денна) - 60 кредитів*, 4 роки; очна (вечірня) форма – 59 кредитів, 4 роки; заочна форма – 59 кредитів, 4 роки
Наявність акредитації	Сертифікат про акредитацію освітньої програми НАЗЯВО № 17506, дійсний до 01.07.2030р.
Мова навчання / оцінювання	українська
Структурний підрозділ відповідальний за ОП	Кафедра підприємництва, торгівлі і туристичного бізнесу https://ptt.hneu.edu.ua/
Вимоги до зарахування	Набір на спеціальність 076 Підприємництво та торгівля освітньо-наукову програму «Підприємництво та торгівля» на третій (освітньо-науковий) рівень здійснюється на основі освітнього ступеня магістра (або освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста) за умовами передбаченими Правилами прийому до аспірантури ХНЕУ ім. С. Кузнеця
Обмеження щодо форм навчання	Немає
Освітня кваліфікація	Доктор філософії з підприємництва та торгівлі
Кваліфікація професійна	Не надається
Кваліфікація в дипломі	Науковий ступінь - Доктор філософії Галузь знань - D Бізнес, адміністрування та право Спеціальність - D7 Торгівля Освітньо-наукова програма - «Підприємництво та торгівля»
Мета освітньої програми	Підготовка наукових і науково-педагогічних кадрів, професіоналів із сформованим системним науковим світоглядом, здатних ініціювати та виконати оригінальні наукові дослідження, результати яких мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення, комерціалізувати їх та/або підготувати їх до використання у викладанні фахових дисциплін
Фокус та особливості (унікальність) програми	Фокусується на формуванні системи компетентностей здобувача щодо поширення знань та інновацій, підтримки розвитку громадянського суспільства, культурного та соціального прогресу, а також підтримки підприємництва. Це включає в себе роботу відповідно до третьої місії університетів, коли університет стає центром підприємницької активності, відкритим для всіх зацікавлених учасників, а не лише студентів та викладачів. Ключові слова: підприємництво, інновації, соціально відповідальний бізнес, третя місія університету, центр підприємницької активності, поширення підприємницьких ідей, знань, інновацій.

Опис предметної області	Об'єкти вивчення: діяльність суб'єктів господарювання підприємницьких та торговельних структур з орієнтацією на інноваційну наукову (дослідницьку) та педагогічну діяльність Цілі навчання: підготовка висококваліфікованих фахівців для підприємницьких та торговельних структур, що потребують наявності ступеня доктора філософії, які здатні продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми, проводити власні фундаментальні та/або прикладні дослідження, що передбачають глибинне переосмислення наявних та створення нових цілісних знань і професійних практик, здійснювати наукову та педагогічну діяльність. Теоретичний зміст предметної області: теоретико-методологічні, науково-методичні, фундаментальні та прикладні основи підприємницької та торговельної діяльності, які забезпечують прийняття обґрунтованих професійних рішень з її розвитку. Методи, методики та технології: система загальнонаукових та спеціальних методів, методик та технологій для досліджень та/або інноваційної діяльності в підприємницьких та торговельних структурах. Інструментарій та обладнання: сучасні інформаційні системи (хмарні технології, комунікаційні технології передачі та обміну інформацією), спеціалізоване програмне забезпечення, прилади та обладнання, необхідні для виконання інноваційної науково-дослідної, педагогічної, професійної діяльності в підприємницьких та торговельних структурах.
Академічна мобільність	ISMA University (Латвія) «Еразмус+» Мобільність працівників і студентів вищих навчальних закладів.
Академічні права випускників	Здобуття наукового ступеня доктора наук та додаткових кваліфікацій у системі освіти дорослих, підготовка на 8 рівні НРК за спорідненими спеціальностями
Професійні права	Право професійної діяльності відповідно до отриманої освітньої кваліфікації
Працевлаштування випускників	Працевлаштування на посадах наукових і науково-педагогічних працівників в наукових установах і закладах вищої освіти, інших посадах, що потребують кваліфікації 8 рівня НРК.
Силабуси освітніх компонентів	https://hneu.edu.ua/navchalno-metodychne-zabezpechennya-076-pidpryemnytstvo-torgivlya-ta-birzhova-diyalnist

* на виконання абз. 6 п. 21 Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою КМУ від 23 березня 2016 р. № 261 (в редакції постанови КМУ від 19 травня 2023 р. № 502) зі змінами

II – ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ВИПУСКНИКА

Інтегральна компетентність	Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми у сфері підприємництва та торгівлі діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних і створення нових цілісних знань та/або професійних практик, застосовувати новітні методології наукової, педагогічної, професійної діяльності, здійснювати власні наукові дослідження, результати яких мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.
Загальні компетентності	ЗК01. Здатність розв'язувати комплексні проблеми у сфері підприємницької та торговельної діяльності на основі системного

	наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності. ЗК02. Здатність працювати в міжнародному контексті. ЗК03. Здатність працювати автономно. ЗК04. Здатність до міжособистісної взаємодії. ЗК05. Здатність розробляти проекти та управляти ними.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	СК01. Здатність планувати і виконувати оригінальні дослідження на відповідному рівні, досягати наукових результатів, які можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях, впроваджені у практичну діяльність, що створюють нові знання у підприємницьких та торговельних структурах та/або дотичних до них міждисциплінарних напрямках. СК02. Здатність продукувати, обґрунтовувати нові ідеї, гіпотези і моделі та приймати науково обґрунтовані рішення у підприємницькій та торговельній діяльності. СК03. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій освіті, спрямовану на створення та впровадження інноваційних освітніх програм, підтримку студентського наукового дослідження, розвиток педагогічних методик, сприяння взаємодії зі стейкхолдерами та розвиток підприємницької культури в суспільстві. СК04. Здатність усно та/або письмово презентувати, обговорювати, апробувати результати досліджень, розробок, проектів українською та іноземною мовами. СК05. Здатність до критичного переосмислення і розвитку сучасних теорій, методологій, об'єктів досліджень й практик, із застосуванням системного підходу до врахування неекономічних аспектів з різних галузей знань, у підприємницькій та торговельній діяльності. СК06. Здатність застосовувати сучасні інформаційно-комунікативні технології (інформаційні системи, хмарні технології, комунікаційні технології передачі та обміну інформацією), прилади та обладнання (в тому числі комп'ютерна техніка, апаратно-програмне забезпечення), необхідні для виконання інноваційної науково-дослідної, педагогічної, професійної діяльності в підприємницьких та торговельних структурах.

З метою забезпечення кореляції визначених компетентностей з класифікацією компетентностей НРК використовується матриця відповідності визначених компетентностей та дескрипторів НРК, яка є інформаційним додатком (Таблиця 1 Пояснювальної записки).

III – НОРМАТИВНИЙ ЗМІСТ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ, СФОРМУЛЬОВАНИЙ У ТЕРМІНАХ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ D7 ТОРГІВЛЯ ОСВІТНЬО-НАУКОВОЇ ПРОГРАМИ ПІДПРИЄМНИЦТВО ТА ТОРГІВЛЯ

РН01. Мати передові концептуальні, методологічні знання у сфері підприємництва та торгівлі та/або на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, які є достатніми для проведення наукових, прикладних досліджень на рівні актуальних світових досягнень, отримання нових знань та/або здійснення інноваційної професійної діяльності.

РН02. Глибоко розуміти загальні принципи та методи економічних наук, методологію наукових досліджень, застосовувати їх в процесі проведення власних досліджень у сфері підприємництва та торгівлі, а також у викладацькій практиці

РН03. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема, статистичні, економіко-математичні методи аналізу даних великого обсягу та/або складної структури, спеціалізовані бази даних та інформаційно-комунікативні технології, прилади та обладнання

РН04. Розробляти та досліджувати концептуальні, математичні, комп'ютерні моделі процесів і систем, ефективно використовувати їх для отримання нових знань та/або створення інноваційних продуктів у сфері підприємництва та торгівлі, а також у дотичних міждисциплінарних напрямках.

РН05. Застосовувати сучасні методи та інструменти наукових досліджень та інноваційної діяльності для отримання нових знань та/або розв'язання комплексних проблем у сфері підприємництва та торгівлі, а також у дотичних міждисциплінарних напрямках.

РН06. Приймати ефективні, етичні та соціально відповідальні рішення, забезпечувати лідерство, автономність та міжособистісну взаємодію у їх реалізації в професійній діяльності, спрямовані на підтримку розвитку громадянського суспільства, культурного та соціального прогресу, а також підтримку підприємництва в рамках третьої місії університетів, коли університет стає центром підприємницької активності, відкритим для всіх зацікавлених учасників.

РН07. Аналізувати та оцінювати стан, тенденції розвитку підприємництва та торгівлі, застосовувати сучасні методології, методи та інструменти для вирішення актуальних проблем у професійній практиці.

РН08. Формулювати та перевіряти гіпотези, використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, актуальні літературні та інформаційні джерела, результати теоретичного аналізу, моделювання, експериментальних досліджень.

РН09. Планувати і виконувати теоретичні та/або емпіричні дослідження з використанням сучасних методів й інструментів, здійснювати критичний аналіз результатів власних або сторонніх досліджень у контексті усього комплексу сучасних знань щодо проблем у сфері підприємництва та торгівлі та дотичних міждисциплінарних напрямів, з дотриманням норм академічної і професійної етики.

РН10. Ініціювати, розробляти, реалізовувати наукові та/або інноваційні проекти, які дають можливість переосмислити наявні та/або отримати нові цілісні знання, розв'язувати проблеми підприємництва та торгівлі з урахуванням етичних, соціальних, економічних, екологічних і правових аспектів.

РН11. Вільно презентувати, обговорювати державною та іноземними мовами результати досліджень, наукові та/або прикладні проблеми підприємництва та торгівлі, оприлюднювати їх у наукових публікаціях провідних міжнародних видань або впроваджувати у практичну діяльність.

РН12. Організовувати і здійснювати освітній процес у закладах освіти, розробляти і впроваджувати спеціальні освітні компоненти зі сфери підприємництва та торгівлі, спрямовані на стимулювання підприємницької активності, розвиток підприємницьких навичок та підготовку фахівців, готових до викликів та можливостей сучасного бізнесу.

IV. СТРУКТУРА ОСВІТНЬО-НАУКОВОЇ ПРОГРАМИ ПІДГОТОВКИ ДОКТОРІВ ФІЛОСОФІЇ

4.1 Структура освітньо-наукової програми та освітні компоненти

№	Освітні компоненти (навчальні дисципліни, практики)	кредитів ЄКТС	Структура, %
ЦИКЛ ЗАГАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ			
1	ОБОВ'ЯЗКОВІ ОСВІТНІ КОМПОНЕНТИ	31 (30)	52 %
2	ВИБІРКОВІ ОСВІТНІ КОМПОНЕНТИ	5	8 %
ЦИКЛ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ			
3	ОБОВ'ЯЗКОВІ ОСВІТНІ КОМПОНЕНТИ	14	23 %
4	ВИБІРКОВІ ОСВІТНІ КОМПОНЕНТИ	10	17 %
ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ:		60* (59)	100 %
в тому числі: вибіркова складова		15	25 %

Код ОК	Освітні компоненти (навчальні дисципліни, практики)	Кредити ЄКТС	Форми підсумкового контролю
ЦИКЛ ЗАГАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ			
<i>ОБОВ'ЯЗКОВІ ОСВІТНІ КОМПОНЕНТИ</i>			
ОК1	Академічна англійська мова для науковців	5	Іспит
ОК2	Академічна українська мова для науковців	4	Іспит
ОК3	Філософія науки	4	Залік
ОК4	Методологія та організація наукових досліджень	6	Залік

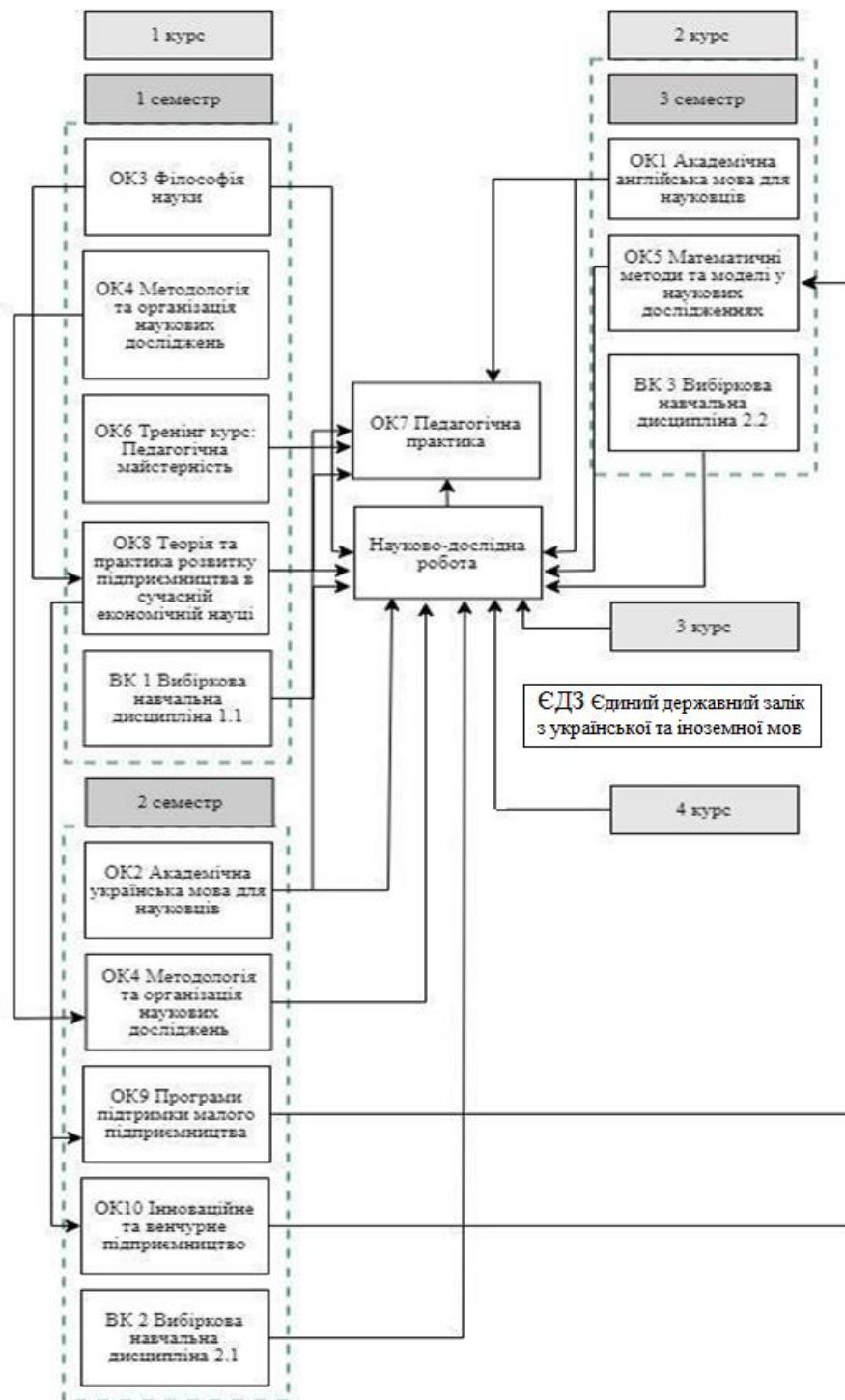
OK5	Математичні методи та моделі у наукових дослідженнях	5	Залік
OK6	Тренінг курс: Педагогічна майстерність	3	Залік
OK7	Педагогічна практика	3	Звіт
ЄДЗ	Єдиний державний залік з української та іноземної мов	1	ЄДЗ
<i>ВИБІРКОВІ ОСВІТНІ КОМПОНЕНТИ</i>			
BK1	Вибіркова навчальна дисципліна 1.1	5	Залік
ЦИКЛ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ			
<i>ОБОВ'ЯЗКОВІ ОСВІТНІ КОМПОНЕНТИ</i>			
OK8	Теорія та практика розвитку підприємництва в сучасній економічній науці	4	Іспит
OK9	Програми підтримки малого підприємництва	5	Залік
OK10	Інноваційне та венчурне підприємництво	5	Залік
<i>ВИБІРКОВІ ОСВІТНІ КОМПОНЕНТИ</i>			
BK2	Вибіркова навчальна дисципліна 2.1	5	Залік
BK3	Вибіркова навчальна дисципліна 2.2	5	Залік

4.2. Вибіркова складова освітньо-наукової програми

Вибіркова складова освітньо-наукової програми складається з 15 кредитів ЄКТС (25% загального обсягу кредитів за ОНП). Індивідуальний навчальний план здобувача ступеня доктора філософії, крім обов'язкових складових, містить інформацію про навчальні дисципліни за вибором здобувача.

Вибіркова складова полягає у вільному виборі здобувачами дисциплін, які формують здобуття знань із спеціальності, а також вибір дисциплін, що пов'язані з тематикою дисертаційного дослідження, за погодженням із своїм науковим керівником. Здобувач також має право обрати дисципліни, які пропонуються для інших рівнів вищої освіти. Взяти участь у формуванні вибіркової складової можуть усі кафедри університету.

4.3 СТРУКТУРНО-ЛОГІЧНА СХЕМА ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ОСВІТНЬО-НАУКОВОЇ ПРОГРАМИ «ПІДПРИЄМНИЦТВО ТА ТОРГІВЛЯ» ТРЕТЬОГО (ОСВІТНЬО-НАУКОВОГО) РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ

V. ФОРМИ АТЕСТАЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Форми атестації здобувачів вищої освіти	Атестація здобувачів ступеня доктора філософії здійснюється разовою спеціалізованою вченою радою закладу вищої освіти чи наукової установи на підставі публічного захисту наукових досягнень у формі дисертації. Обов'язковою умовою допуску до захисту є успішне виконання здобувачем його індивідуального навчального плану та індивідуального плану наукової роботи. Звітування за виконанням індивідуального плану роботи проводиться 2 рази на рік на засіданні випускової кафедри. Звітування аспірантів відбувається відповідно до описаної у Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії у ХНЕУ ім. С. Кузнеця (https://www.hneu.edu.ua/wp-content/uploads/1/Poriadok-pidhotovky-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity-stupenia-doktora-filosofii.pdf) та описаної на сайті ХНЕУ ім. С. Кузнеця процедури (https://www.hneu.edu.ua/aspirantura-atestatsiya/).
Вимоги до заключної кваліфікаційної роботи	Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії є самостійним розгорнутим дослідженням, що пропонує розв'язання актуального наукового завдання з економіки або на межі з іншими спеціальностями, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики. Дисертація не повинна містити академічного плагіату, фальсифікації, фабрикації. Дисертація має бути розміщена на сайті закладу вищої освіти (наукової установи), де відбувся її захист. Дисертація має відповідати вимогам, встановленим МОН України та описаним на сайті ХНЕУ ім. С. Кузнеця (https://www.hneu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/03/Utochnennya-k-oformlennyu-dysertatsiy-2017.pdf). Обсяг основного тексту дисертації 6,5-9 авторських аркушів.
Вимоги до публічного захисту	Вимоги щодо процедури та особливих умов проведення публічного захисту визначаються Порядком присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженим Постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12 січня 2022 р.

VI. ВИМОГИ ДО НАЯВНОСТІ СИСТЕМИ ВНУТРІШНЬОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Визначаються відповідно до Європейських стандартів та рекомендацій щодо забезпечення якості вищої освіти (ESG) та статті 16 Закону України "Про вищу освіту".

Політика щодо забезпечення якості вищої освіти	Основні принципи внутрішнього забезпечення якості освіти у ХНЕУ ім. С. Кузнеця: відповідальності; відповідності; адекватності; автономності; вимірюваності; академічної культури; відкритості. Основні процедури внутрішнього забезпечення якості освіти в ХНЕУ ім. С. Кузнеця: формалізація політики якості, стратегічних цілей, завдань постійного поліпшення якості; забезпечення публічності інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації; забезпечення дотримання академічної доброчесності працівниками закладів вищої освіти та здобувачами вищої освіти; підготовка та проведення маркетингово-моніторингових та соціально-психологічних
---	--

	досліджень для визначення потреб ринку праці, вимог стейкхолдерів вищої освіти, якості надання освітніх послуг і задоволеності якістю освітньої діяльності та якістю освіти; залучення стейкхолдерів вищої освіти (здобувачів вищої освіти, роботодавців, представників академічної спільноти тощо) до прийняття рішень за напрямками внутрішнього забезпечення якості; зовнішнє оцінювання якості діяльності ХНЕУ ім. С. Кузнеця за результатами участі в національних та міжнародних рейтингах вищих навчальних закладів, виконання Ліцензійних вимог, акредитації. Напрями: розроблення, затвердження, моніторинг та періодичний перегляд освітніх програм; забезпечення підвищення кваліфікації педагогічних, наукових і науково-педагогічних працівників; забезпечення студентоцентрованого навчання, викладання та оцінювання здобувачів вищої освіти; забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу; забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом.
Забезпечення якості розроблення, затвердження, моніторингу, перегляду та оновлення освітніх програм	Моніторинг та періодичний перегляд освітніх програм здійснюється згідно з діючими нормативними актами університету. Перегляд освітніх програм здійснюється на основі аналізу задоволення освітніх потреб здобувачів вищої освіти: можливості побудови індивідуальної траєкторії навчання, дотримання академічних свобод в освітньому процесі, задоволеності якістю освітньої програми, тощо; роботодавців: якості формування загальних та фахових компетентностей, актуальних та соціальних навичок (soft skills); інших стейкхолдерів. Для перегляду освітніх програм використовуються: онлайн опитування, проведення дослідження фокус-групи, аналіз документів, аналіз ситуації, групою відповідно до вимог щодо структури та змісту освітньої програми. Періодичність перегляду освітніх програм здійснюється: а) щорічно за результатами моніторингу; б) після завершення освітньої програми здобувачами вищої освіти, в) в разі зміни законодавчої та нормативної бази.
Забезпечення зарахування, досягнення, визнання та атестація здобувачів	Оцінювання здобувачів вищої освіти є послідовним, прозорим та проводиться відповідно до встановлених в Університеті процедур згідно з нормативними актами. Щорічне оцінювання здобувачів освіти здійснюється відповідно до визначених освітньою програмою форм контролю; порядку оцінювання результатів навчання, що висвітлюється в робочих програмах навчальних дисциплін, робочих планах (технологічних картах) навчальних дисциплін, силабусах навчальних дисциплін; обліку результатів навчання, який ведеться з використанням інформаційного середовища Персональної навчальної системи (ПНС) Університету. Оцінювання здобувачів вищої освіти здійснюється на основі 100-бальної накопичувальної бально-рейтингової системи.
Забезпечення якості студенто-центрованого навчання, викладання та оцінювання	Планування, розподіл та надання навчальних ресурсів і забезпечення підтримки здобувачів вищої освіти враховують їх потреби та принципи студентоцентрованого навчання. Внутрішнє забезпечення якості вищої освіти гарантує, що всі необхідні ресурси відповідають цілям навчання, є загальнодоступними, а здобувачі вищої освіти поінформовані про їх наявність.
Забезпечення якості науково-	Щорічне рейтингове оцінювання діяльності науково-педагогічних працівників, кафедр і факультетів Університету здійснюється за

педагогічних працівників	рахунок використання механізмів оцінювання та самооцінювання результативності науково-педагогічної діяльності, її спрямованості на пріоритети розвитку національної системи вищої освіти, стратегії розвитку Університету, особистісного професійного розвитку науково-педагогічних працівників. Підсумки рейтингового оцінювання підводяться за результатами діяльності, досягнутими протягом календарного року. Оприлюднення результатів щорічного оцінювання науково-педагогічних працівників, кафедр та факультетів відбувається на засіданні вченої ради Університету.
Ресурсне забезпечення освітнього процесу (навчальні ресурси та підтримка здобувачів вищої освіти)	Заклад вищої освіти забезпечує освітній процес необхідними та доступними ресурсами (кадровими, методичними, матеріальними, інформаційними та ін.) та здійснює відповідну підтримку здобувачів вищої освіти. Організаційно-методична підтримка самостійної роботи здобувачів вищої освіти полягає у розробці методичних, дидактичних, інструктивних матеріалів, наданні можливості формувати, закріплювати, поглиблювати й систематизувати отримані під час аудиторних занять знання та вміння, здійснювати самопідготовку й самоконтроль опанування освітньої-професійної програми та реалізується через Персональну навчальну систему ХНЕУ ім. С. Кузнеця.
Інформаційне забезпечення (інформаційний менеджмент)	З метою управління освітнім процесом розроблено ефективну політику в сфері інформаційного менеджменту та відповідну інтегровану інформаційну систему управління освітнім процесом. Дана система передбачає автоматизацію основних функцій управління освітнім процесом, зокрема: забезпечення проведення вступної кампанії, планування та організацію освітнього процесу; доступ до навчальних ресурсів; облік та аналіз успішності здобувачів вищої освіти; адміністрування основних та допоміжних процесів забезпечення освітньої діяльності; управління кадрами та ін.
Публічність інформації про освітні програми, освітню, наукову діяльність	Достовірна, об'єктивна, актуальна, своєчасна та легкодоступна інформація за освітньо-професійною програмою публікується на сайті ХНЕУ ім. С. Кузнеця, включаючи програми для потенційних здобувачів вищої освіти, випускників, інших стейкхолдерів і громадськості. Публічною є інформація про освітню діяльність за спеціальністю, включаючи критерії відбору на навчання; заплановані результати навчання за цією програмою; процедури навчання, викладання та оцінювання, що використовуються тощо.
Забезпечення академічної доброчесності	Забезпечення запобігання та виявлення академічного плагіату у наукових працях працівників закладу вищої освіти та здобувачів вищої освіти реалізується через політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, регулюється такими документами ХНЕУ ім. С. Кузнеця: Кодекс академічної доброчесності; Кодекс професійної етики та організаційної культури працівників і здобувачів вищої освіти ХНЕУ ім. С. Кузнеця; Положення про комісію з питань академічної доброчесності ХНЕУ ім. С. Кузнеця. Перевірка наукових праць науково-педагогічних працівників Університету та здобувачів вищої освіти здійснюється за допомогою інтернет-сервісів на основі відкритих інтернет-ресурсів та системи StrikePlagiarism.com, що діє на підставі Ліцензійного Договору про надання права користування програмним забезпеченням.

Пояснювальна записка

Матриця відповідності компетентностей дескрипторам НРК та матриця відповідності визначених результатів навчання та компетентностей представлені в Таблицях 1 і 2.

Таблиця 1

Матриця відповідності визначених компетентностей дескрипторам НРК спеціальність D7 «Торгівля»

Класифікація компетентностей за НРК	Знання Зн1 Концептуальні та методологічні знання в галузі чи на межі галузей знань або професійної діяльності	Уміння	Комунікація	Відповідальність і автономія
		Ум1 Спеціалізовані уміння/навички і методи, необхідні для розв’язання значущих проблем у сфері професійної діяльності, науки та/або інновацій, розширення та переоцінки вже існуючих знань і професійної практики Ум2 Започаткування, планування, реалізація та коригування послідовного процесу ґрунтовного наукового дослідження з дотриманням належної академічної доброчесності Ум3 Критичний аналіз, оцінка і синтез нових та комплексних ідей	К1 Вільне спілкування з питань, що стосуються сфери наукових та експертних знань, з колегами, широкою науковою спільнотою, суспільством в цілому К2 Використання академічної української та іноземної мови у професійній діяльності та дослідженнях	AB1 Демонстрація значної авторитетності, інноваційність, високий ступінь самостійності, академічна та професійна доброчесність, постійна відданість розвитку нових ідей або процесів у передових контекстах професійної та наукової діяльності AB2 Здатність до безперервного саморозвитку та самовдосконалення
Загальні компетентності				
ЗК01. Здатність розв’язувати комплексні проблеми у сфері підприємницької та торговельної діяльності на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.	Зн1			AB2
ЗК02. Здатність працювати в міжнародному контексті		Ум1	К1	AB1
ЗК03. Здатність працювати автономно	Зн1	Ум2	К1	AB2
ЗК04 Здатність до міжособистісної взаємодії	Зн1	Ум2	К1	AB1, AB2
ЗК05. Здатність розробляти проекти та управляти ними	Зн1	Ум2	К1	AB1

Спеціальні (фахові) компетентності				
СК01. Здатність планувати і виконувати оригінальні дослідження на відповідному рівні, досягати наукових результатів, які можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях, впроваджені у практичну діяльність, що створюють нові знання у підприємницьких та торговельних структурах та/або дотичних до них міждисциплінарних напрямках	Зн1	Ум2	K1	AB1
СК02. Здатність продукувати, обґрунтовувати нові ідеї, гіпотези і моделі та приймати науково обґрунтовані рішення у підприємницькій та торговельній діяльності	Зн1	Ум3	K1	AB1
СК03. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій освіті, спрямовану на створення та впровадження інноваційних освітніх програм, підтримку студентського наукового дослідження, розвиток педагогічних методик, сприяння взаємодії зі стейкхолдерами та розвиток підприємницької культури в суспільстві.	Зн1	Ум1	K2	AB2
СК04. Здатність усно та/або письмово презентувати, обговорювати, апробувати результати досліджень, розробок, проєктів українською та іноземною мовами	Зн1	Ум2	K2	AB2
СК05. Здатність до критичного переосмислення і розвитку сучасних теорій, методологій, об'єктів досліджень й практик, із застосуванням системного підходу до врахування неекономічних аспектів з різних галузей знань, у підприємницькій та торговельній діяльності.	Зн1	Ум1	K1, K2	AB2
СК06. Здатність застосовувати сучасні інформаційно-комунікативні технології (інформаційні системи, хмарні технології, комунікаційні технології передачі та обміну інформацією), прилади та обладнання (в тому числі комп'ютерна техніка, апаратно-програмне забезпечення), необхідні для виконання інноваційної науково-дослідної, педагогічної, професійної діяльності в підприємницьких та торговельних структурах	Зн1	Ум1		AB2

Таблиця 2

Матриця відповідності визначених результатів навчання, компетентностей та освітніх компонентів

Програмні результати навчання	Компетентності										
	Загальні компетентності (ЗК)					Спеціальні (фахові) компетентності					
	ЗК01	ЗК02	ЗК03	ЗК04	ЗК05	СК01	СК02	СК03	СК04	СК05	СК06
РН01. Мати передові концептуальні, методологічні знання у сфері підприємництва та торгівлі та/або на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, які є достатніми для проведення наукових, прикладних досліджень на рівні актуальних світових досягнень, отримання нових знань та/або здійснення інноваційної професійної діяльності.	OK3 OK4 OK8	OK10			OK10	OK4 OK5 OK8 OK10	OK4 OK8 OK9 OK10	OK7 OK8			OK5 OK8 OK10
РН02. Глибоко розуміти загальні принципи та методи економічних наук, методологію наукових досліджень, застосовувати їх в процесі проведення власних досліджень у сфері підприємництва та торгівлі, а також у викладацькій практиці.	OK4 OK6 OK7		OK7	OK7	OK7	OK4 OK7	OK4 OK7	OK6 OK7			OK6
РН03. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема, статистичні, економіко-математичні методи аналізу даних великого обсягу та/або складної структури, спеціалізовані бази даних та інформаційно-комунікативні технології, прилади та обладнання	OK5		OK9	OK1 OK2 OK9			OK5 OK9	OK7		OK5 OK8	
РН04. Розробляти та досліджувати концептуальні, математичні, комп'ютерні моделі процесів і систем, ефективно використовувати їх для отримання нових знань та/або створення інноваційних продуктів у сфері підприємництва та торгівлі, а також у дотичних міждисциплінарних напрямках		OK10	OK9	OK5 OK9	OK10	OK5 OK10	OK10	OK7		OK5 OK8	OK5 OK10
РН05. Застосовувати сучасні методи та інструменти наукових досліджень та інноваційної діяльності для отримання нових знань та/або розв'язання комплексних проблем у сфері підприємництва та торгівлі, а також у дотичних міждисциплінарних напрямках	OK4	OK10		OK5 OK9	OK10	OK10	OK4 OK9 OK10		OK1 OK2 OK4		OK10
РН06. Приймати ефективні, етичні та соціально відповідальні рішення, забезпечувати лідерство, автономність та міжособистісну взаємодію у їх реалізації в професійній діяльності, спрямовані на підтримку розвитку громадянського	OK3 OK4 OK6		OK9	OK7 OK9	OK4 OK7		OK4 OK7 OK9	OK6 OK7			OK6

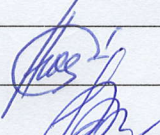
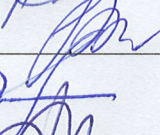
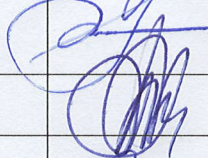
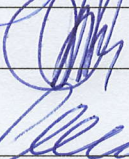
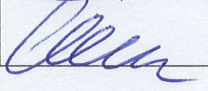
суспільства, культурного та соціального прогресу, а також підтримку підприємництва в рамках третьої місії університетів, коли університет стає центром підприємницької активності, відкритим для всіх зацікавлених учасників	OK7										
РН07. Аналізувати та оцінювати стан, тенденції розвитку підприємництва та торгівлі, застосовувати сучасні методології, методи та інструменти для вирішення актуальних проблем у професійній практиці		OK1 OK2 OK9	OK9					OK7		OK5 OK8	OK5
РН08. Формулювати та перевіряти гіпотези, використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, актуальні літературні та інформаційні джерела, результати теоретичного аналізу, моделювання, експериментальних досліджень	OK3 OK4						OK4			OK3 OK8	OK5
РН09. Планувати і виконувати теоретичні та/або емпіричні дослідження з використанням сучасних методів й інструментів, здійснювати критичний аналіз результатів власних або сторонніх досліджень у контексті усього комплексу сучасних знань щодо проблем у сфері підприємництва, торгівлі та дотичних міждисциплінарних напрямів, з дотриманням норм академічної і професійної етики	OK3 OK4	OK1 OK2 OK9				OK4 OK5	OK4			OK3 OK4 OK5 OK8	OK5
РН10. Ініціювати, розробляти, реалізовувати наукові та/або інноваційні проекти, які дають можливість переосмислити наявні та/або отримати нові цілісні знання, розв'язувати проблеми підприємництва та торгівлі з урахуванням етичних, соціальних, економічних, екологічних і правових аспектів.	OK4	OK1 OK2 OK9 OK10			OK4 OK10	OK10	OK4 OK10				OK10
РН11. Вільно презентувати, обговорювати державною та іноземними мовами результати досліджень, наукові та/або прикладні проблеми підприємництва та торгівлі, оприлюднювати їх у наукових публікаціях провідних міжнародних видань або впроваджувати у практичну діяльність	OK4 OK7	OK1 OK2 OK7 OK9				OK5 OK7					
РН12. Організовувати і здійснювати освітній процес у закладах освіти, розробляти і впроваджувати спеціальні освітні компоненти зі сфери підприємництва та торгівлі, спрямовані на стимулювання підприємницької активності, розвиток підприємницьких навичок та підготовку фахівців, готових до викликів та можливостей сучасного бізнесу	OK6		OK7 OK9	OK7 OK9			OK7 OK9	OK6 OK7			OK6

Гарант ОНП «Підприємництво та торгівля»

Марина САЛУН

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ
Освітньо-наукової програми
«Підприємництво та торгівля»

Назва структурного / функціонального підрозділу / посадова особа	Підпис
1. Завідувач відділу аспірантури і докторантури	
2. Відділ забезпечення якості освіти	
3. Завідувач кафедри підприємництва, торгівлі та туристичного бізнесу	
4. Проректор з науково-методичної роботи	
5. Проректор з наукової роботи та міжнародного співробітництва	

REVIEW

of the educational and scientific program "Tourism" for PhD applicants in specialty J3 "Tourism and Recreation" within the field of knowledge J "Transport and Services"

The educational and scientific program (ESP) *Tourism* for PhD-level applicants in the specialty J3 "Tourism and Recreation" is timely and strategically crucial in global transformations affecting the travel and leisure sector. It aligns with current academic and professional standards by fostering highly qualified researchers who combine deep theoretical knowledge with innovative and applied perspectives.

A notable strength of the program is its strong scientific orientation, with clear emphasis on contemporary research priorities such as sustainable tourism development, digitalization, behavioral studies in tourism, and national tourism growth. The curriculum adopts a comprehensive socio-economic framework that facilitates nuanced analysis of market mechanisms, societal dynamics, and industry trends.

The program cultivates a multidimensional academic outlook by integrating insights from adjacent fields – philosophy, psychology, economics, information technology, and education – enabling candidates to approach complex tourism phenomena through interdisciplinary lenses. The explicit emphasis on bridging theory and practice ensures that research conducted within the program has tangible societal and economic relevance.

Incorporating sustainability principles, paying attention to international best practices and comparative approaches, and promoting academic mobility further enhance the program's global alignment. These elements equip future scholars to contribute meaningfully to international academic discourse and policymaking in tourism.

A flexible methodological framework, combined with strong interdisciplinary foundations and a focus on applicability, positions this program as a powerful platform for developing scientific leaders in the tourism field.

The ESP outlines a coherent educational trajectory with well-defined goals, competency-based outcomes, and diverse innovative courses. Elective modules enable individual learning paths, broadening candidates' practical expertise and adaptability to sectoral shifts. The program's methodological integrity and transparent structure ensure it meets the expectations of various stakeholders – businesses, regulatory bodies, communities, and international institutions – positioning graduates as catalysts for industry advancement.

The ESP *Tourism* fully adheres to national PhD-level educational standards, maintaining consistency with ECTS requirements and providing a sound balance between core and elective coursework. It is a forward-looking, rigorously designed, and research-driven program with strong potential to cultivate a new generation of scholars capable of producing innovative research, advancing knowledge, and shaping the future of tourism in Ukraine and beyond.

In sum, this program lays a robust foundation for developing a scientific school of tourism and enhancing the global competitiveness of the national industry through evidence-based solutions.

Luis Reis
Vice-president
Polytechnic Institute of Braga, Portugal

